

tartja szükségesnek a jegyzetet is talán és ezért nyomatja dőlt szedéssel.

Ha mást nem is értünk el e sorokkal, de annyit bebizonyítottunk, hogy a *bősény* nem Arany nyelvújítása. OLTYÁN SÁNDOR.

Ragos latin szók és nevek a régi magyarban. „Latin jövevény szavainkról“ írt dolgozatában (MNy. XIV : 18 és 73) MELICH JÁNOS számos példát hozott fel arra, hogy a XV. és XVI. századi magyar fordítók, nem ismervén föl a latin szövegekben előjövő ragos tulajdonnevek ragozott voltát, fordításaikban nominativussá tették meg őket. Egy dolog azonban — noha ez nem csökkenti érdemét — elkerülte MELICH figyelmét, t. i. az, hogy ZOLTVÁNY IRÉN a Nádor-Codexből már 1885-ben hozott fel érdekes példákat a genitívusi és datívusi alakoknak ilyenféle átültetésére, és pedig a következőket:

„engómeth *poncio pilatuf*nak adanac 283; holot a *martiromok* nac teftóc volna (*corpora martyrum*) 571; zent Ianos es zent pal *martiromoc* zent eghaza mellett 640; *perfarom* beli keral' (*rex Perfarum*) 607, 622; *lacozik* vala *medorom* few varofba (in metropolu *Medorum*) 607; *Iouif*nac templomaba (in templo *Iovis*) 504.“

Nemzetiségek. (Válasz egy kérdésre.) A mi „nemzetiség“ szavunknak megfelelő „nationalitas“-t sem a klasszikus, sem a középkori latin nyelv nem ismerte. A magyarországi latinságban sem lehetett szokásos, mert BARTAL csakis a Törv. tud. Sz.-ból idézi (1843).* A nyugati nyelvek közül legelőször az angol jegyzi föl az ő megfelelő szavát, még pedig 1691-ből (Murray); a francia akadémia csak 1823-ban fogadja be, BONAPARTE eme mondására hivatkozva: „Les Français n'ont point de nationalité“ (Littre); a német Nationalität már Fogarasi 1836-i MN. szótárában is megvan.

MURRAY most idézett angol nyelvtörténeti szótárában a „nationality“ szónak ötféle értelem-árnyalatát különbözteti meg s az ötödikre („a people potentially but not actually a nation“) már 1832-ből idézi ezt az adatot: „It leaves the various existing nationalities of Germany unimpaired.“ TOMMASEO olasz szótárában pedig: „in uno Stato le varie nazionalità posson dire Le schiatte varie.“ Ugyanebben az értelemben írja Kossuth 1842-ben: „az austriai birodalom a legkülönbözőbb nemzetiségek aggregatuma“ (Munk. XII. 273) és Eötvös 1850-ben: „Die Gleichberechtigung der Nationalitäten in Oesterreich.“

L. még Magyar Jogi Lexikon I. köt. 478. 1. első hasáb utolsó bekezdését. SZILY KÁLMÁN.

SZÓ- ÉS SZÓLÁSMAGYARÁZATOK.

Jargálás. Herberstein Önéletrajza: *Fontes Rerum Austriacarum. Scriptorum* I : 103. lapján olvasom e sorokat: „Herzogin von Teschen... Die zohe an sich die ansehnlichste vom Adl in allen Spanschaftten mit Provisionen und Artgolasch, das ist Jar oder Diennstgelt.“ (1516-ből.) A. D.

* Mellékesen megjegyzem, hogy már 1792-ből megtalálhatta volna BSzD.-nál mind a latin, mind a magyar kifejezést.